

KUTSESTANDARD

Piirivalvur, tase 6

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Piirivalvur, tase 6	6

Võimalikud spetsialiseerumised ja nimetused kutsetunnistusel	
Spetsialiseerumine	Nimetus kutsetunnistusel
II astme dokumentide kontroll	Piirivalvur, tase 6 II astme dokumentide kontroll

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus Piirivalve eesmärgiks on riigipiiri valvamine ja piiripunktides piirikontrolli teostamine, otsingu- ja päästetegevus merel ja piiriveekogudel ning merereostuse avastamine ja likvideerimine. Piirivalvuri peamisteks tööülesanneteks on Schengeni liikmesriiki sisenemise ja sealt väljumise tingimustele vastavuse kontrollimine, patrull- ja vaatlustegevus riigipiiril ebaseadusliku riigipiiri ületuse ennetamiseks, avastamiseks ja tõkestamiseks ning haldus- ja süüteomenetluste läbiviimine oma pädevuse piires. Piirivalvur langetab iseseisvalt otsuseid oma ametikoha pädevuse piires ja on võimeline ette nägema oma otsuste tagajärgi ning vastutab nende eest. Piirivalvur, tase 6 korraldab piirikontrolli piiripunktides ning patrull- ja vaatlustegevust riigipiiril, korraldab siseriiklikku ja rahvusvahelist koostööd, juhib ja korraldab struktuuriüksuse tööd või oma vastutusala valdkonna toimimist. Töö eeldab palju suhtlemist, sh võõrkeelte kasutamist. 6. taseme piirivalvur võib spetsialiseeruda II astme dokumentide kontrollile. Piirivalve kutsealal on lisaks 6. taseme piirivalvuri kutsele järgmised kutsed: piirivalvur, tase 4, kes teostab piirikontrolli piiripunktides ning patrull- ja vaatlustegevust riigipiiril; piirivalvur, tase 5, kes teostab piirikontrolli piiripunktides ning patrull- ja vaatlustegevust riigipiiril ning juhib patrulli tegevust. 5. taseme piirivalvur võib spetsialiseeruda II astme dokumentide kontrollile; piirivalvur, tase 7 juhib struktuuriüksuse tööd, korraldab piirikontrolli ning patrull- ja vaatlustegevuste meetodikate väljatöötamist, korraldab siseriiklikku ja rahvusvahelist koostööd, teostab järelevalvet.
A.2 Tööosad A.2.1 Piirivalve A.2.2 Juhtimine A.2.3 Menetlemine
Spetsialiseerumisega seotud tööosad II astme dokumentide kontroll A.2.4 II astme dokumentide kontroll
Valitavad tööosad A.2.5 Väikelaeva juhtimine A.2.6 Alarmsõiduki juhtimine

A.2.7 Otsingu- ja päästetegevus merel ja piiriveekogul
A.3 Kutsealane ettevalmistus
6. taseme piirivalvuril on kõrgharidus piirivalve alal või muu kõrgharidus ja läbitud piirivalvealane (täiendus)koolitus, spetsialiseerumise korral lisaks spetsialiseerumisega seotud kompetentsusnõuetega seotud koolitus.
A.4 Enamlevinud ametinimetused
Vanempiiriametnik, juhtivpiiriametnik, struktuuriüksuse juht.
A.5 Reguleerimisvõime kutsealal tegutsemiseks
Töötamist piirivalvurina reguleerib politsei ja piirivalve seadus.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Põhikutse piirivalvur, tase 6 taotlemisel tuleb tõendada üldoskused B.2 ja kohustuslikud kompetentsid B.3.1 – B.3.3, spetsialiseerumise korral tuleb lisaks tõendada ka spetsialiseerumisega seotud kompetents B.3.4. Täiendavalt on võimalik tõendada valitavaid kompetentse B.3.5 – B.3.7.
B.2 Piirivalvur, tase 6 üldoskused
1. kasutab oma töös eesti keelt vastavalt keeleseaduses toodud nõuetele ning vähemalt ühte võõrkeelt tasemel B2 erialase sõnavara kasutamiseks (vt lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused); 2. kasutab teenistusülesannete täitmiseks vajalikke andmebaase ja -kogusid; järgib andmekaitse nõudeid; 3. teenistusülesannete täitmisel lähtub inimväärikuse austamise põhimõttest ja tegutseb viisil, mis ei diskrimineeri isikuid soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu; 4. rakendab sundi või muid põhiõiguseid piiravaid meetmeid, tagades meetmete proportsionaalsuse ning isikute põhiõiguste järgimise; hindab põhiõiguste järgimist ning põhiõiguste piiravate meetmete proportsionaalsust, otsustab põhiõiguste piiramise vajalikkuse, rakendatavad meetmed ning tagab rakendatud piirangute nõuetekohase fikseerimise; teostab teenistuslikku järelevalvet põhiõiguste järgimise ja võimalike rikkumiste üle; 5. järgib oma töös avaliku teenistuja eetikakoodeksi; 6. suhtleb lugupidavalt ja professionaalselt; kasutab konfliktilahendamismeetodeid, vältimaks konflikte; lahendab tekkinud konflikte; loob positiivse suhtluskeskkonna ja käitub vastavalt headele suhtlemistavadele; 7. töötab tõhusalt meeskonnas ja selle huvides ning kohandub meeskonnaga; arvestab teistega ja täidab oma rolli meeskonnas; rakendab töös oma teadmisi ning oskusi maksimaalselt, lähtudes organisatsiooni eesmärkidest; 8. suhtleb lugupidavalt ja professionaalselt erinevatest kultuuridest, religioosse taustaga ning erinevate väärtushinnangutega inimestega ilma eelarvamuste, rassilise diskrimineerimise ja ksenofoobiata; 9. planeerib asutusesisest ja siseriiklikku koostööd, osaleb rahvusvahelises koostöös; 10. järgib oma tööga seotud õigusakte; 11. arvestab oma töös organisatsiooni struktuuri ning erinevate üksuste funktsioone ja pädevust; 12. käitub esmaabi osutamist vajavas situatsioonis sobival viisil.
B.3 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.3.1 Piirivalve	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. otsustab peale täiendavat kontrolli piiriületuse lubamise või mittelubamise ning vormistab vajalikud dokumendid vastavalt Schengeni piirieskirjadele jt õigusaktidele; otsustab piirikontrolli leevendamise kooskõlas Schengeni piirieskirjadega; korraldab piiripunktis piiriületuse tingimustele vastavuse kontrolli läbiviimist, teostab järelevalvet;	

2. korraldab patrull- ja vaatlustegevuse läbiviimist riigipiiril, teostab järelevalvet; korraldab piirijuhtumite lahendamist ning täidab vajaliku dokumentatsiooni vastavalt nõuetele; 3. korraldab tehniliste vahendite sihipärast kasutamist piirikontrollil ja riigipiiri valvamisel, lähtudes metoodikast; teostab järelevalvet tehniliste vahendite kasutusjuhendijärgse ja sihipärase kasutamise üle; 4. kogub, analüüsib ja edastab ebaseadusliku rände ja piiriülese kuritegevuse alast informatsiooni; menetluse käigus kogub täiendavat informatsiooni; koostab vastutusala piires profile ja ohuhinnanguid; 5. tagab teenistusülesannete täitmisel enda ja teiste turvalisuse vastavalt kehtestatud korrale; kasutab vahetutundi õiguspäraselt; analüüsib vahetu sunni kasutamist sündmuste lahendamisel.	
Teadmised: 1) teenistuskooera kasutamise põhimõtted; 2) merereostuse avastamise, lokaliseerimise ja likvideerimise alused.	
B.3.2 Juhtimine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. planeerib teenistust struktuuriüksuses, lähtudes eesmärkidest ja olukorra hinnangust/riskianalüüsist; juhib patrulli/vahetuse tööd, korraldades teenistust vastavalt etteantud korraldustele; juhib struktuuriüksuse tööd, tuginedes õigusaktidele ning arvestades integreeritud piirihalduse mudelit; langetab kiireid ja selgeid otsuseid, arvestades teenistuses tekkinud olukorda; vastutab patrulli/vahetuse/struktuuriüksuse tegevuse eest; teostab järelevalvet tegevuste üle struktuuriüksuses; teeb kokkuvõtte struktuuriüksuse tegevustest vastavalt korrale; 2. planeerib struktuuriüksuse ressursside kasutamist vastavalt eelarvele; teeb ettepanekuid täiendavate ressursside eraldamiseks; korraldab ressursside tõhusat kasutamist struktuuriüksuses, arvestades organisatsiooniteooriaid; motiveerib isikuid ja meeskondi struktuuriüksuse eesmärkide saavutamiseks; jälgib töötajate tegevusi ja sooritusi ning annab konstruktiivset tagasisidet; selgitab välja enda ja meeskonna koolitusvajadused ning edastab need koolitustegevuse planeerimiseks vastavalt korrale.	
B.3.3 Menetlemine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. kohaldab järelevalvemeetmeid vastavalt õigusaktidele; lahendab järelevalvemeetmete kohaldamise osas saabunud vaided ja teostab järelevalvet kohaldatud meetmete õiguspärasuse osas; 2. tuvastab rahvusvahelist kaitset vajavad isikud vastavalt õigusaktidele; viib läbi esmased menetlustoimingud; teostab teenistuslikku järelevalvet rahvusvahelise kaitse menetluse üle; 3. teostab järelevalvet viisamenetluse üle; otsustab piiripunktis erandina viisa andmise või andmisest keeldumise; 4. tuvastab väärtekoosseisu vastavalt õigusaktidele; menetleb väärtegusid vastavalt õigusaktidele; teostab järelevalvet väärtemenetluse läbiviimise üle; lahendab oma pädevuse piires kaebusi kohtuvälise menetleja tegevuse üle vastavalt väärtemenetluse seadustikule.	

SPETSIALISEERUMISEGA SEOTUD KOMPETENTSID

Spetsialiseerumise korral tuleb lisaks kohustuslikele kompetentsidele tõendada ka spetsialiseerumisega seotud kompetents B.3.4.

II astme dokumentide kontroll	
B.3.4 II astme dokumentide kontroll	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. tuvastab isiku/sõiduki piiriületuseks vajalike dokumentide ehtsuse, kuuluvuse, viibimisaluse ning dokumentidele kehtestatud nõuetele vastavuse, arvestades dokumentidele seatud kriteeriume; juhendab ja konsulteerib enda ja teiste struktuuriüksuste ametnikke ning koostööpartnereid; 2. vormistab nõuetekohased võltsingukirjeldused ja edastab need PPA dokumendikontrolliga tegelevatele isikutele; koostöös piirivalveosakonnaga tagab dokumendikirjelduste jõudmise TEPI andmebaasi; 3. kasutab dokumentide/sõidukite II astme kontrolliks ja dokumendikirjelduste koostamiseks spetsiifilist tehnikat, vahendeid ja dokumentide andmebaase vastavalt kasutusjuhenditele; 4. teeb koostööd teiste riikide pädevate riiklike ametiasutuste ekspertidega vastavalt koostöökokkulepetele ning oma pädevusele; osaleb koostöökohtumistel parima praktika jagamiseks;	

5. osaleb prefektuuris dokumentide ja sõidukite täiendava kontrolli alase koolitusvajaduse hindamisel; lähtuvalt vajadushinnangust ja nõudlusest viib läbi loenguid ja praktilisi koolitusi asjassepuutuvatele isikutele; koostab koolitusmaterjale.

VALITAVAD KOMPETENTSID

Täiendavalt on võimalik tõendada valitavaid kompetentse B.3.5 – B.3.7.

B.3.5 Väikelaeva juhtimine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. hindab riske ja ohtusid teenistusülesannete täitmisel väikelaevaga; juhib väikelaeva, järgides õigusakte; kasutab enesepääste ja inimeste veest päästmise võtteid vastavalt juhenditele; juhib väikelaeva patrulli tegevust vastavalt juhenditele; 2. korraldab väikelaeva korrasoleku kontrolli; kontrollib väikelaeva varustuse komplekteeritust ning operatiivvalmisolekut vastavalt nõuetele; teostab kasutuseelse ja kasutusjärgse hoolduse üle järelevalvet.	
B.3.6 Alarmsõiduki juhtimine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. teostab ohutult alarmsõitu vastavalt väljasõidukorraldusele, ohu hinnangule ja õigusaktidele; täidab temale antud ülesandeid, arvestades sõiduki eriotstarvet, omapära ning sündmuse iseloomu; 2. hindab visuaalselt ja sõiduki omapärale tuginedes ning ilmastiku, tee- ja liiklusolusid arvestades erinevaid riske ning ohtusid sündmuskohale jõudmiseks; valib vastavalt ohtude ja riskide hinnangule ning sündmuse omapärale sündmuskohale jõudmiseks sobiva sõidukiiruse ning teekonna, kasutades sihtkoha leidmiseks navigatsiooni- ja positsioneerimisvahendeid.	
B.3.7 Otsingu- ja päästetegevus merel ja piiriveekogul	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. viib läbi otsingu- ja päästetegevust merel ja piiriveekogul meeskonna (SRU) koosseisus, järgides õigusakte; 2. kasutab merel ja piiriveekogul side- ja päästevahendeid vastavalt juhenditele.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	26-04112020-03/8k
2. Kutsestandardi koostajad	Raavo Järva, Politsei- ja Piirivalveamet Viljar Kärk, Siseministeerium Marek Liiva, Sisekaitseakadeemia Inge Lindsaar, Politsei- ja Piirivalveamet Janek Mägi, Siseministeerium Heiki Suomalainen, Politsei- ja Piirivalveamet Piret Teppan, Sisekaitseakadeemia Ivar Treffner, Politsei- ja Piirivalveamet Kerstin Kirsell, Politsei- ja Piirivalveamet Erik Liiva, Politsei- ja Piirivalveamet, Narva piiripunkt Priit Paakspuu, Politsei ja Piirivalveamet, Tallinna piiripunkt
3. Kutsestandardi kinnitaja	Vara- ja Isikukaitse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	16
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	04.11.2020
6. Kutsestandard kehtib kuni	03.11.2025
7. Kutsestandardi versiooni number	8

8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	1349 Kutseteenuste juhid, mujal liigitamata
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Border Guard, EstQF Level 6
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	